

Naturskolornas läroplan

NaturochMiljö

Natur och Miljö

Annegatan 26, 4:e vån, FIN-00100 Helsingfors, (09) 612 2290, www.naturochmiljo.fi

NaturochMiljö

Naturskolornas läroplan har gjorts upp för att definiera syfte, mål och innehåll för undervisningen vid Natur och Miljös naturskolor. Läroplanen fungerar som ett hjälpmedel för verksamheten. Samtidigt ger läroplanen våra kunder och samarbetspartners en tillförlitlig beskrivning av vårt arbete. Vår läroplan baserar sig på de nationella läroplansgrunderna och grunderna för planen för småbarnspedagogik¹. Våra lärare beaktar dessa styrdokument i sitt arbete.² Likaså baserar vi våra fortbildningar för pedagoger på styrdokumentet. Naturskolornas läroplan anno 2016 gäller tills vidare.

Vår främsta målgrupp för undervisningen är barn i daghem och grundskolor, samt de vuxna som till vardags ansvarar för barnens undervisning och fostran (härefter benämnda pedagoger).

Värdegrund och allmänna mål

Vi omfattar värdegrunden i GLGU 2014, GFL 2014 och GSP 2016, som bland annat betonar att alla barn är unika och har rätt till god undervisning. Vår undervisning främjar lärande, delaktighet, välbefinnande och en hållbar livsstil. Vi vill på bästa sätt främja kulturell och interkulturell kommunikation och, i samarbete med pedagogerna, beakta barnens olika förutsättningar för lärande. Naturskolans undervisning ska stöda barnen i strävan efter att handla rätt och att respektera sig själva, sin omgivning och andra människor.

¹ Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen (GLGU, 2014), Grunderna för förskoleundervisningens läroplan (GFL, 2014) och Grunderna för planen för småbarnspedagogik (2016)

² Ålands naturskola anpassar sitt arbete till de gällande åländska styrdokumentet

NaturochMiljö

Vid naturskolan vill vi särskilt

- utveckla en känsla för naturen hos barnen genom positiva upplevelser
- lära eleverna att röra sig och handla på ett ansvarsfullt och tryggt sätt i sin närmiljö
- väcka intresse för olika natur- och kulturmiljöer
- erbjuda möjligheter till upplevelsebaserat lärande inom skolans alla ämnesområden, samt mångsidiga iakttagelser, upplevelser och erfarenheter i näromgivningen för barn under skolåldern
- ge barnen ökad naturkunskap och stärka deras naturfärdigheter
- främja barnens rörlighet och hälsa med hjälp av utomhuspedagogiska metoder

All kunskap vi lär ut vilar på vetenskaplig grund och är förankrad i gällande lagstiftning och ovannämnda styrdokument. Vi ger barnen möjligheter att lära sig en mängd olika färdigheter. Vi erbjuder daghem och skolor lärande utanför klassrummet som ett betydelsefullt komplement till den ordinarie pedagogiska verksamheten³. Vid naturskolan stöder vi elevernas utveckling av en *mångsidig kompetens* i enlighet med läroplansgrunderna. Undersökande och kreativa arbetsätt, samarbete och möjlighet att fördjupa sig och koncentrera sig främjar utvecklingen av tänkandet och

³ GLGU 2014, s.19

färdigheten att lära sig⁴. Vi stöder också lek för att främja barnens utforskande, lärande och välbefinnande⁵. Det är viktigt att eleverna får ett personligt förhållande till naturen för att kunna inse betydelsen av naturskydd⁶.

Syfte

Syftet med Natur och Miljös naturskolverksamhet är att stöda och komplettera den ordinarie verksamheten i svenskspråkiga skolor och daghem. Samtidigt inspirerar vi barnens ordinarie pedagoger till att på egen hand planera, genomföra och utveckla undervisningen utanför klassrummet i skolans alla läroämnen. Detta gör vi genom att ge dem kunskap, färdigheter, attityder, självförtroende och pedagogiska redskap för utomhuspedagogik. Vi strävar också efter att inspirera och motivera pedagogerna i deras arbete för att göra hållbar utveckling till en naturlig del av barnens vardag.

Arbetsätt och pedagogisk filosofi

En naturskola är inte ett hus eller en plats, det är ett arbetsätt och en idé – att lära in ute⁷. Vi är inte ute bara för att göra saker ute. Genom att vara utomhus, vara kreativa, röra på sig och använda alla sina sinnen stärker eleverna sitt förhållande till naturen. Eleverna reflekterar också över betydelsen av sina upplevelser och sitt lärande utomhus.

Naturskolans arbetsätt och undervisningsfilosofi har i dag en stark position i Finland. I skolarbetet ska pedagogerna *systematiskt använda sig av olika arbetsätt och lärmiljöer och sträva efter att regelbundet föra ut undervisningen ur klassrummet*⁸. Inom småbarnspedagogiken ska barnen likaså "handledas att

⁴ GLGU 2014, s. 20

⁵ GSP 2016, s. 38-39

⁶ GLGU 2014, s. 24

⁷ Naturskolföreningen i Sverige

⁸ GLGU 2014, s.27

*utforska och röra sig i naturen*⁹. Naturskolan ger eleverna möjligheter att *pröva och experimentera och att ge utrymme för aktivitet, kreativitet, motion, lek och upplevelser karakteristiska för respektive åldersgrupp*. Vid naturskolan har eleverna en aktiv roll och får lösa problem och uppgifter på egen hand. Undervisningen differentieras och anpassas med pedagogernas hjälp så att också elever med specialpedagogiska behov kan delta efter sina förutsättningar. Naturskollärarna uppmuntrar såväl elever som pedagoger att vara delaktiga i planeringen av naturskoldagarna.

Naturskolans pedagogik är helhetsskapande och mångvetenskaplig. Under en naturskoldag kan eleverna dra nytta av färdigheter såväl i matematik och teknik som i språk och naturkunskap. Ett miljöfostrande helhetstänkande genomsyrar all verksamhet vid naturskolan. För oss är ansvar för miljön och en hållbar framtid viktigt. Naturskollärarna är förebilder för besökarna. Vi förespråkar och hjälper pedagogerna att hitta material och handlingsmönster som kräver mindre resurser och energi och som belastar naturen mindre.

Utomhuspedagogiska metoder

- har en positiv inverkan på barns fysiska och psykiska hälsa
- utvecklar motoriken och koncentrationen¹⁰
- bidrar till att bryta sociala mönster i grupper¹¹ och möjliggör för eleverna att visa styrkor som inte kommer fram i klassrummet

⁹ GSP 2016, s. 45

¹⁰ se t.ex. Mårtensson, F., Lisberg-Jensen, E., Söderström, M. & Öhman, J. 2011. *Den nyttiga utevistelsen? Forskningsperspektiv på naturkontaktens betydelse för barns hälsa och miljöengagemang*.

Naturvårdsverkets rapport nr. 6407. eller en sammanfattning av forskningsfältet I Parikka-Nihti, M. & Suomela, L. 2014. *Iloa ja ihmettelyä. Ympäristökasvatus varhaislapsuudessa*. Jyväskylä: PS-kustannus. (s. 77-95)

¹¹ se t.ex. Mygind, E. 2009. A comparison of childrens' statements about social relations and teaching in the classroom and outdoor environment. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, 9, 252-

- stimulerar fantasin och språkförmågan¹²

Innehåll

Undervisningen vid naturskolan anpassas till respektive åldersgrupp och utformas enligt pedagogernas önskemål för att på bästa sätt komplettera den ordinarie verksamheten i daghemmet, förskolan eller skolan. Undervisningen är tematisk och ämnesintegrerad. Oavsett innehåll ligger delfokus alltid på naturkänsla, naturkännedom, självkännedom, samarbetsförmåga, iakttagelseförmåga, undersökningsförmåga, kommunikationsfärdigheter och elevernas upplevelser. Vi arbetar med kognitiva, sociala och praktiska basfärdigheter såsom språk, matematik, problemlösningsförmåga och vardagsfärdigheter (t.ex. mat, säkerhet, allemansrätt, eldhantering). Eleverna ansvarar själva för sitt lärande. Pedagogerna ansvarar för att befästa upplevelser, kunskap och färdigheter hos eleverna.

Vår målsättning är att barnen efter ett naturskolbesök har lärt sig något om

Naturen

- att röra sig i naturen
- allemansrätten
- några av de vanligaste arterna i den miljö vi rört oss i (växter, djur, bergarter) i enlighet med temat och pedagogens önskemål)

269., Louv, R. 2008. *Last Child in the woods. Saving our children from nature deficit disorder*. Algonquin Books.

¹² t.ex. Lundegård, I, 2004. Att tända en eld. Ingår i: Lundegård, I, Wickman, P-O. & Wohlin, A.

Utomhusdidaktik. Lund: Studentlitteratur., Wilson, R. 2008. *Nature and young children. Encouraging creative play in outdoor environments*. London: Routledge.

NaturochMiljö

- sammanhangen i naturen, naturens kretslopp och människan som en del av dem

Hälsa och sociala färdigheter

- att leka, lära och trivas utomhus oavsett intressen och bakgrund
- samarbete och målmedvetenhet
- att beakta och respektera varandra
- att koppla av utomhus ensam och i grupp
- att njuta av årstidernas växlingar

Friluftsliv och teknik

- friluftsteknik som grund för upplevelser ute (mat, utrustning, eld, säkerhet m.m.)
- att använda relevanta verktyg och redskap (tekniska hjälpmedel, traditionella verktyg m.m.)

Kvalitetssäkring och utvärdering

Vi strävar efter att kontinuerligt förbättra och finslipa våra undervisningshelheter, samt anpassa oss till beställarnas önskemål och eventuella förkunskaper inom gruppen. Efter en avslutad naturskoldag ges barnen i mån av möjlighet en chans att

NaturochMiljö

berätta om sina upplevelser och vad de lärt sig. Vi har ett nära samarbete med pedagogerna och ger dem möjligheter att utvärdera och utveckla verksamheten. De elever som deltar i fadderklass-/naturskolklassåret, dvs. går ut med naturskolan 4 gånger under ett läsår, utvärderas skriftligt av både elever och pedagoger. I utvärderingen beaktas bl.a. lärande, form, innehåll och omfattning.

Vår verksamhet utvärderas externt genom LYKE-nätverket¹³. Vi deltar i mån av möjlighet även i utomhuspedagogiska forskningsprojekt.

¹³ LYKE-nätverkets certifiering <http://www.luontokoulut.fi/sv/certifiering/>

Uppdaterad: dec-2016

Natur och Miljö

Annegatan 26, 4:e vån, FIN-00100 Helsingfors, (09) 612 2290, www.naturochmiljo.fi